

T.C.
AYVALIK KAYMAKAMLIđI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
Ayvalık Rehberlik Ve Araştırma Merkezi

Okullar İçin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri ile Özel Eğitim Hizmetleri Kılavuzu

2023

İÇİNDEKİLER

Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları	Sayfa No
Rehberlik Araştırma Merkezi ne iş yapar?.....	1
Okullarda Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu nasıl kurulur?	1
Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler sınıflarda nasıl tespit edilir?	2
RAM 'a nasıl öğrenci yönlendirilir?	2
RAM'da öğrencilere eğitsel tanı nasıl konur?	2
RAM 'da eğitsel değerlendirmeden sonra neler yapılır?	3
RAM'da alınan kararlara itiraz edilebilir mi?	3
Kaynaştırma kararı alınan öğrenciler ile ilgili okullarda neler yapılması gereklidir?	3
BEP' i kim hazırlar?	4
BEP nasıl hazırlanır?	4
BEP yapılan öğrencilerin başarısı nasıl değerlendirilir?	4
Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler hangi derslerden muaf tutulabilir?	5
Kaynaştırma raporu ne kadar süre geçerlidir?	5
Özel Eğitim sınıfı nedir?	5
Her okulda destek eğitim odası açmak zorunlu mudur?	5
Destek eğitim odasında kaç saat eğitim alınabilir?	5
Destek eğitim odasında öğrencilere grup oluşturularak eğitim verilebilir mi?	5
Rehabilitasyon merkezlerinden ücretsiz nasıl destek eğitim alınır?.....	5
Hangi engel grupları destek eğitim alabilir?	6
1.sınıfa başlaması gereken ancak okul olgunluğuna erişemeyen öğrencilerin okul öncesi eğitimleri uzatılabilir mi?	6
Evde eğitim nedir? Hangi öğrenciler için uygulanır?	6
Evde Eğitim Hizmeti önerilmiş öğrenciye öğretmen görevlendirmesi nasıl olur?	6
RAM'larda bulunan RPDH Bölümü'ne nasıl başvurulur?	7
Sınav Tedbir İşlemi Nedir?	7
Tercih Danışmanlığı Nedir?	7
Danışmanlık Tedbiri Kararı Nedir?	7
Danışmanlık Tedbir hizmeti kim tarafından verilir?	8
RAM'dan okullarda yapılacak çalışmalar için nasıl destek talep edilir?	8

Rehberlik Araştırma ve Merkezi ne iş yapar?

Rehberlik ve araştırma merkezleri, il veya ilçelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin planlanması, sunulması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla faaliyet yürüten kurumlardır.

İki bölümden oluşur:

- Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü: Bireylerin özel eğitim ihtiyaçlarını belirlemek üzere hizmet sunmaktadır. Bunun için bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılması yapılarak eğitim ortamına yönlendirilmesine ve özel eğitim rehabilitasyon merkezlerinde uygulanan destek eğitim programlarından faydalanmasına karar verir.
- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bölümü: Okullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde yürütülmesi için rehberlik hizmetlerinin koordinasyonunu sağlar. Doğrudan başvuran ya da okullardan yönlendirilen öğrenci ve velilere uygun bireysel ve grupla rehberlik ve danışma hizmeti sunulur. Öğretmen öğrenci ve velilere yönelik seminer konferans ve atölye çalışmaları düzenler. Başvuran öğrencilere tercih ve kariyer danışmanlığı hizmeti sunar.

Okullarda Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu nasıl kurulur?

Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması ve kurum içindeki iş birliğinin sağlanması amacıyla rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu oluşturulur.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu eğitim kurumu müdürünün başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur:

- a) Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcıları.
- b) Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar.
- c) Sınıf rehber öğretmenlerinden her sınıf düzeyinden seçilecek en az birer temsilci.
- ç) Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen.
- d) Ortaöğretim kurumlarında disiplin kurulu ve onur kurulundan; ilköğretim kurumlarında ise öğrenci davranışları değerlendirme kurulundan birer temsilci.
- e) Okul-aile birliğinden bir temsilci.

Okulda görevli Rehber öğretmen/psikolojik danışman olmadığı durumlarda da diğer katılımcılar ile Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu kurulur.

Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu her eğitim öğretim yılı başında okul rehberlik hizmetleri programını yapar ve bu programın yıl içinde uygulanmasını sağlar.

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler sınıflarda nasıl tespit edilir?

Sınıflarda zihinsel gelişim açısından akranlarından farklı gelişim özellikleri gösteren ve bu özellikleri sebebiyle sınıf ortamına uyum sağlamada, sınıf seviyesindeki müfredatı takip etmekte zorlanan öğrenciler değerlendirme için RAM'a yönlendirilebilirler.

Herhangi tıbbi bir problemi olduğu görülen ve düşünülen öğrenciler(bedensel yetersizlik, otizm, işitme yetersizliği, görme yetersizliği, dil konuşma problemi gibi) hastaneye yönlendirilebilirler.

RAM 'a nasıl öğrenci yönlendirilir?

Rehber öğretmeni olan okullar Mebbis üzerinden özel eğitim ihtiyacı olduğu düşünülen öğrenciler için ilk inceleme için **Eğitsel Değerlendirme İstek Formu(ilk inceleme)** yeniden incelemeler için **Eğitsel Değerlendirme istek formu (yeniden inceleme)**, psikolojik destek için yönlendirilen öğrenciler **Psikolojik Destek Formu** doldurularak RAM'dan randevu talebinde bulunabilirler.

Rehber öğretmeni olmayan okullar ise aynı formları doldurup kapalı zarf içinde veli ile RAM'a yönlendirip randevu talep edebilirler.

RAM'da öğrencilere eğitsel tanı nasıl konur?

RAM'a yönlendirilen öğrencilerin değerlendirmesi okuldan gelen eğitsel değerlendirme istek formunun doğrultusunda yapılır. Aile ile görüşülüp aile bilgi formu doldurulur daha sonra öğrencinin eğitsel performansı(akademik becerileri) alınır. Gerek duyulması durumunda öğrenciye zihinsel ölçme araçları uygulanır. Çıkan sonuçlara göre öğrencinin eğitsel tedbirleri alınır.

Ram 'da öğrencilere zihinsel ölçme araçları uygulayarak eğitsel tanı konabilir. Bu tanımlar şu şekildedir:

Üstün Zekâ Düzeyi

Normal Üstü Zekâ Düzeyi

Normal Zekâ

Sınır Zekâ Düzeyi

Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik

Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik

Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik

RAM 'da eğitsel değerlendirmeden sonra neler yapılır?

Değerlendirme sonuçlarına göre öğrenciler destek eğitim hizmetlerinden faydalanmak için ÇÖZGER raporu alınması için hastaneye yönlendirilir.

Zihinsel engel gruplarında tanılması yapılabilen öğrencilerin sadece resmi tedbirlerinin(kaynaştırma, özel eğitim sınıfı, özel eğitim okulu) alınması için ÇÖZGER raporuna ihtiyaç yoktur.

Hafif düzeyde zihinsel Yetersizlik tanısı alan öğrencilere eğitsel performanslarına göre bulunduğu sınıfta Kaynaştırma Eğitimi ya da ÖES (hafif zihinsel) kararı alınır.

Orta-Ağır düzeyde zihinsel Yetersizlik tanısı alan öğrencilere eğitsel performanslarına göre ÖES (orta-ağır zihinsel) yada Özel Eğitim Uygulama Okulu kararı alınır.

ÇÖZGER RAPORUNA göre; Dikkat Eksikliği Hiperaktivite ve Özel Öğrenme Bozukluğu, Süreğen Hastalığı ya da Duygu Davranış Bozukluğu olan öğrenciler bulunduğu sınıfta kaynaştırma eğitimine alınır.

ÇÖZGER RAPORUNA göre; Otizm tanılı öğrencilere eğitsel performanslarına göre kaynaştırma, ÖES ya da Özel Eğitim Okulu kararı alınır.

ÇÖZGER RAPORUNA göre; işitme, görme, bedensel yetersizliğe sahip olan öğrenciler eğitsel performanslarına göre kaynaştırma eğitimine ya da bu öğrenciler için açılan Özel Eğitim Okullarına yönlendirilirler.

RAM'da alınan kararlara itiraz edilebilir mi?

Veli, eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararlarına, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz iş günü içinde itiraz edebilir.

Yerleştirme kararı verilen okul yönetimi, öğrencilerin okula kayıt tarihinden itibaren en az otuz iş günü izleme süreci sonunda öğrenciyle ilgili eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararına itiraz edebilir.

İl veya ilçe özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazlar, itirazın kurula ulaştığı günden itibaren en geç otuz iş günü içerisinde sonuçlandırılır. Sonuç veliye, okula ve RAM'a yazılı olarak bildirilir.

Kaynaştırma kararı alınan öğrenciler ile ilgili okullarda neler yapılması gereklidir?

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler için; Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme birimi tarafından bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanır ve bu öğrencilerin başarıları, bu programda yer alan amaçlara göre değerlendirilir.

BEP'i kim hazırlar ?

BEP özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciyle çalışan okuldaki tüm öğretmenlerin dâhil olduğu BEP geliştirme birimi koordinesinde hazırlanır. BEP'in hazırlanmasında sorumluluğun hiçbir zaman tek bir öğretmene ait olmadığı ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciyle çalışan okuldaki tüm öğretmenlerin BEP'in hazırlanmasından sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

BEP nasıl hazırlanır?

İlk aşamada özel eğitim ihtiyacı olduğu belirlenen öğrenci hakkında gerekli kişisel bilgilerin toplanması gerekmektedir.(öğrencinin tanısı, ailesi ile ilgili bilgiler, sağlık durumu, akademik başarısı, yetenek ve ilgileri, öğrenme biçimleri gibi.)

İkinci aşamada öğrencinin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin tespit edilmesi için öğrencinin eğitsel performansının değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencinin eğitsel performansı belirlenirken öğrencinin hangi alanlarda güçlü olduğu hangi alanlarda ise desteklenmesi gerektiği belirlenir.

Üçüncü aşamada öğrencinin eğitsel performansına yönelik öncelikli öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi gelmektedir. Bu aşamada öğrencinin eğitsel performansı doğrultusunda öncelikli olarak öğrenme ihtiyacı olduğu alanlar tespit edilerek, bu alanlara yönelik planlama yapılması gerektiğine karar verilir.

Dördüncü aşamada belirlenen öğrenme ihtiyaçlarına göre amaçlar (uzun dönemli ve kısa dönemli) saptanır.

Beşinci aşamada bu amaçlara yönelik strateji ve kaynaklar (materyal desteği, eğitim-öğretim ortamının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi vb.) belirlenir.

Altıncı ve son aşamada ise BEP içeriğinde yer verilen amaçlara ne kadar ulaşıldığının değerlendirilmesi için tarihe karar verilir.

BEP yapılan öğrencilerin başarısı nasıl değerlendirilir?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine göre bulunduğu okulun eğitim programını veya denkliği olan bir programı izleyen öğrencilerin başarıları, devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilmekte olup değerlendirmelerde öğrencilerin BEP'leri dikkate alınmaktadır. Öğrencinin başarısının değerlendirmesi amacıyla yapılacak çalışmalarda öğrencilerin yetersizlik türü, gelişim özellikleri ve eğitim performansları dikkate alınmalı ve bu doğrultuda süre, ortam, yöntem, cihaz ve materyallerde düzenlemeler yapılmalıdır. Bu kapsamda yapılan düzenlemelere ilişkin bilgilerinde BEP'e yansıtılması gerekmektedir.

Orta Öğretim Kurumlarında yapılacak yazılı ve uygulamalı sınavlarda kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programında (BEP) yer alan amaçlar esas alınır.

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler hangi derslerden muaf tutulabilir?

İşitme yetersizliği, zihinsel yetersizliği ve otizmi olan Tam Zamanlı Kaynaştırma öğrencileri velinin yazılı talebi ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda her tür ve kademe de yabancı dil dersinden muaf tutulabilirler. (ÖEHY: Madde: 24) Bu öğrenciler merkezi sistem sınavlarında yabancı dil dersi sınavından muaf tutulurlar. Öğrencilerin yabancı dil dersinden muaf olma durumu okul yönetimince e- okula işlenir.

Kaynaştırma raporu ne kadar süre geçerlidir?

Kaynaştırma raporları öğrencinin rapor alındığında bulunduğu eğitim kademesi boyunca geçerlidir. Eğitim kademesi değişikliğinde öğrencinin tekrar RAM'a yönlendirilip raporun yenilenmesi gereklidir.

Özel Eğitim Sınıfı nedir?

Okul ve kurumlarda, durumları ayrı bir sınıfta eğitim görmeyi gerektiren özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yetersizlik türü, eğitim performansları ve özellikleri göz önünde bulundurularak, özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak oluşturulmuş sınıflardır.

Her okulda destek eğitim odası açmak zorunlu mudur?

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördüğü okul ve kurumlarda "Destek Eğitim Odası" açılması zorunludur.

Destek eğitim odasında kaç saat eğitim alınabilir?

Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır.

Destek eğitim odasında öğrencilere grup oluşturularak eğitim verilebilir mi?

Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak; BEP geliştirme birimi gerektiğinde eğitim performansı aynı seviyede olan öğrencilerle birebir eğitimin yanında en fazla 3 öğrencinin bir arada eğitim alacağı grup eğitimi de yapılması için karar verebilir.

Rehabilitasyon Merkezlerinden ücretsiz nasıl destek eğitim alınır?

ÇÖZGER ya da Engelli Sağlık Kurul Raporu olan bireyler bağlı buldukları RAM'a başvurduklarında özel eğitim değerlendirme kurulu kararı ile destek eğitim programlarından

yararlanması uygun görüldüğü takdirde Rehabilitasyon Merkezlerinden ücretsiz destek eğitim alabilirler. Destek eğitim bireylerin durumlarına göre ayda 8 saat bireysel ya da ayda 8 saat bireysel+4 saat gurup eğitimi şeklinde önerilir.

Hangi engel grupları destek eğitim alabilir?

Zihinsel Yetersizlik (Hafif/Orta /Ağır Düzey)

Otizm

Özel Öğrenme Güçlüğü

Dil Konuşma Güçlüğü

Bedensel Yetersizlik

İşitme Yetersizliği

Görme Yetersizliği

1.sınıfa başlaması gereken ancak okul olgunluğuna erişemeyen öğrencilerin okul öncesi eğitimleri uzatılabilir mi?

69 aydan sonra okula başlaması gereken ancak sağlık nedeniyle veya gelişimini henüz tamamlayamayan çocukların; geçerli sağlık raporları varsa ve eylül ayı itibarıyla 78 ayını doldurmamışlarsa okul öncesi eğitimleri 1 yıl daha uzatılabilir. Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde çocuğun eğitsel tanılama ve değerlendirmesi yapıp rapor düzenlenmesi gerekir.

Evde eğitim nedir? Hangi öğrenciler için uygulanır?

Okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan bireylerden eğitim ve öğretim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak durumda olanlara evde eğitim hizmeti kararı önerilebilir.

Bireylerin en az 12 hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanmasının mümkün olmadığı ya da yararlanması halinde olumsuz sonuçlar doğuracağını belirten en az birisi ilgili alandan olmak üzere üç uzman hekim tarafından düzenlenmiş Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporuna istinaden evde eğitim kararı verilebilir.

Evde Eğitim Hizmeti önerilmiş öğrenciye öğretmen görevlendirmesi nasıl olur?

Evde eğitim hizmetlerinde öğrencilerin eğitim ihtiyaçları ile takip edecekleri eğitim programı esas alınarak; özel eğitim öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, sınıf ve diğer alan öğretmenleri görevlendirilir. Öğretmen görevlendirmesinde öncelikle öğrencinin kayıtlı

bulunduğu okulda veya o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında görev yapan kadrolu öğretmenlerden istekli olanlar arasından, ihtiyacın bu yolla karşılanamaması durumunda ise o yerleşim yerindeki eğitim kurumlarında veya RAM'larda görev yapan kadrolu öğretmenler arasından resen görevlendirme yapılır.

RAM'larda bulunan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü'ne nasıl başvurulur?

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümüne iki şekilde başvuru kabul edilmektedir.

Kurumsal Başvuru: Okullardan resmi yazı ile yönlendirilen öğrenciler için; Rehber Öğretmeni olan okullar Mebbis üzerinden 'Psikolojik Destek Yönlendirme Formu'nu doldurarak RAM'dan randevu talep edebilir. Rehber öğretmeni olmayan okullar 'Psikolojik Destek Formu'nu doldurup kapalı zarf ile RAM'a ulaştırıp randevu talebinde bulunabilirler.

Bireysel Başvuru: RAM'ın sorumluluk bölgesinde bulunan herkes RAM'a başvuru yaparak bireysel danışmanlık hizmeti alabilir. Bireysel danışma isteğinde bulunan kişi, 18 yaşından büyükse kendisi başvuru yapar. 18 yaşından küçük ise veli/vasisinin başvurusu alınır.

Sınav Tedbir İşlemi Nedir?

Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için Merkezi Sınavlarda öğrencilerin engel durumlarına uygun hizmet alabilmeleri amacıyla sınav tedbir işlemleri uygulanır. Sınav tedbir işlemleri takvimi sürecinde okul müdürlüğünün ya da velinin bağlı oldukları RAM'a başvurmaları gerekmektedir.

Tercih Danışmanlığı Nedir?

Özel eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından her yıl yayımlanan Tercih Danışmanlığı Kılavuzu doğrultusunda RAM'da Tercih Danışmanlığı Komisyonu oluşturulabilir.

Öğrencilerin yetenek, ilgi, ihtiyaç kişilik özellikleri ve yaşam koşulları ile uyumlu olacak şekilde üst öğrenim kurumlarına geçiş süreçlerinde onlara rehberlik etmek amacıyla oluşturulan komisyon ÖSYM ve MEB tarafından yayınlanan sınav tercih takvimine göre belirlenen tarihlerde danışmanlık hizmeti verir.

Danışmanlık Tedbiri Kararı Nedir?

Çocuğun ailesi yanında korunmasını sağlamak veya çocuk hakkında verilen tedbir kararlarının uygulanması sırasında onu ve bakımından sorumlu olan kimseleri desteklemek ya da uygulanması muhtemel tedbirler hakkında bilgilendirmek amacıyla uygulanır.

Danışmanlık Tedbir Hizmeti Kim tarafından verilir?

Adli makamlarca Milli Bakanlığı tarafından uygulamasına karar verilen danışmanlık tedbiri hizmeti çocuğun kayıtlı bulunduğu okul/kurumda görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışman tarafından verilir. Eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunmaması veya çocuğun herhangi bir eğitim kurumuna kayıtlı olmaması halinde ise danışmanlık tedbir hizmeti rehberlik araştırma merkezleri tarafından ya da çocuğun ikamet adresine en yakın okuldaki rehber öğretmen/psikolojik danışman il/ilçe mili eğitim müdürlüğünce görevlendirilmesi yoluyla gerçekleşir.

RAM'dan okullarda yapılacak çalışmalar için nasıl destek talep edilir?

Okullarda ihtiyaç oluşması halinde ihtiyaç duyulan konularla ilgili psikososyal çalışmalar, seminerler, toplantılar yapılması hususunda resmi yazı ile talepte bulunulabilir.